
İRAN-IRAK SAVAŞINDA DA AYNISINI YAPTIKLAR!

21.09.2016

Yenişafak, 20 Eylül 2016

ABD ve Rusya'nın Suriye'nin geleceği konusunda aynı pozisyonda buluşmaları büyük bir sürpriz olur. Zira ABD'nin de Rusya'nın da nihai noktada beklentileri birbirinden çok farklı. Her iki güç de resmî söylemlerini Suriye'nin bütün halinde kalmasını istiyormuş gibi takdim etseler bile bunun pek de böyle olmadığını herkes biliyor. Suriye'de kalıcı bir barış sağlamak ABD'nin de Rusya'nın da mutabık kaldıkları bir politika değil. Nitekim ABD ve Rusya'nın öncülük ettiği ateşkes uzun sürmedi. ABD uçakları Deyrizor'da Şam rejimine bağlı kuvvetleri vurdu ve 60'dan fazla asker hayatını kaybetti. ABD yanlışlıkla gerçekleşmiş bir saldırı olduğunu savunsa bile Rusya tarafından bu haklı bir gerekçe sayılmıyor. Ruslar (ve Şam), 'kazaen' veya 'yanlışlıkla' gerçekleşen bu saldırının IŞİDe yaradığını düşünüyorlar. İsrail'se hiç kimse kazanmamalı politikası çerçevesinde yer yer Şam güçlerini hedef alan saldırılar gerçekleştiriyor. Öte yandan ABD ve Rusya ateşkesin kim tarafından, neden bozulduğu konusunda da anlaşıyor ve birbirilerini suçluyorlar.

Hiç kimsenin kazanmaması biçimindeki strateji, İran-Irak savaşında da gözlemlediğimiz bir politikaydı. Arap dünyasını çok iyi gözlemleyen Mısırlı gazeteci merhum Muhammed Heykel'in ifadesiyle ABD, İran-Irak savaşı konusunda zig-zag politikası izliyordu. Buna göre Washington, Bağdat'ın tamamıyla hezimete uğramasını istemiyorsa da, bu savaştan zayıflayarak çıkacağı yönündeki umudunu gizleyemiyordu. İran ve Irak hariç, savaşın uzadıkça uzaması herkesin yararına idi. ABD'nin etkili isimlerinden Henry Kissinger'a göreyse İran-Irak savaşı, ABD'nin her iki tarafın kaybetmesini istediği ilk savaştı. Sahada bir taraf üstün geldiğinde, ABD bazen açık şekilde, bazen gizlice öteki tarafa ağırlık koyarak durumu hemen dengeye getiriyordu. Terazinin bir kefesinde Irak, diğer kefesinde İran vardı. ABD'nin politikası kefelerden birinin diğerine ağır basmamasıydı. Bazen bu denge taraflara yanlış veya yanıltıcı istihbarat verilerek sağlanıyordu.

İran-Irak savaşının uzamasından en fazla mutlu olansa İsrail'di. MOSSAD eski başkanlarından Efraim Halewy İsrail'in Sünni-Şii çatışmasını büyük bir memnuniyetle izleyerek yaklaşık sekiz yıl boyunca tarafsız kaldığını belirtiyordu. Halewy'e göre her ikisi de İsrailin ezeli düşmanı olan Irak ve İran'ın zayıflaması, uzun bir süre boyunca İsrailin stratejik çıkarlarına hizmet etmişti. Bu savaş İsrail'in strateji planlamalarında on yıllardır kilit bir noktada olan 'doğu cephesi tehdidi'nin zayıflamasına katkıda bulunmuştu. İsrail, stratejik müttefiki olan İran Şahı'nın bir devrimle alaşağı edilmesinden kaynaklanan boşluğu bu savaşla telafi etmişti.

1988'de savaş sona erdiğinde her iki tarafın kayıpları korkunçtu. 1 milyona yakın insan hayatını kaybetmiş, iki milyon civarında kişiye yaralanmıştı. Her iki ülkenin uğradığı mali kayıpların bedeli 390 milyar dolar civarındaydı. İran'ın 1979'da günlük petrol üretimi 4 milyon 600 bin varil iken 1981'de 600 bin varilin altına kadar düşmüştü. Irak'ın petrol üretimiye 3 milyon varilden 550 bin varile inmişti. Savaş boyunca Körfez emirliklerinin Irak'a yaptıkları yardımın miktarıysa 42 milyar dolardı. İran'ın, Irak'ın ve Arap yarımadasının tabii zenginlikleri bu savaşla heba edilmişti. Tabii bu paraların önemli bir kısmı Batı'lı silah sanayicilerinin kasalarını doldurmuştu. Taraflar müslüman olduklarında ABD, Batı ve Rusya düşük yoğunluklu olsa bile savaşın devam etmesini isterler. İşin ucu fena halde çıkarlarına dokunmadığı sürece bundan vazgeçmezler.

Kaynak/Source: